

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Venerabilis Arnesti, (vulgò Ernesti) Primi Archiepiscopi Pragensis

Balbín, Bohuslav

Pragæ, 1664

An probabiliter satis Arnestus pro Authore Libri, Marialis vulgò appellati,
haberi possit ac debeat? Caput XXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42763

xoniam abstulit : adeoque ex tota Bibliotheca Regia *unicui iste Liber V. Ernesti* unice, per me, imò non per me, sed per sese ipsum, est in Patria mirabiliter conservatus.

Hucusque Narratio Sacerdotis Nostri, qui Typographiæ Academicæ præfuit, & primus *VEN. Ernesti librum* edidit in lucē.

Nota singularē DEI providentiā: perditā universā Bibliothecā, unus Ernesti liber servatur in Patria.

An probabiliter fatis Arnestus pro Authore Libri, Marialis vulgò appellati, haberi possit ac debeat?

CAPUT XXI.

P *Salterium de Laudibus Beatissima Virginis, sive Expositio nominum ejus* (hic enim verus germanusque Libri titulus est, quem Typographi Pragenses *Mariale* vocaverunt) Liber, inquam, ille omni sacrā profanāque eruditione,

Differentiā de Authore libri Marialis.

plenissimus, arcanis sacrarum litterarum sensibus ac sententijs illustris, tenerrimo in DEI Matrem amore conceptus ac effusus, à doctis juxtā & indoctis, unā eadēque sententiā *Arnesto*, velut Authori, apud nos tribuitur. Reperi tamen duos tresve eruditos viros dubitantes, quorum judicium, ut propiùs cognoscerem, per litteras, quibus niterentur argumentis, elicere multo studio sum conatus. Dividam in sectiones disputatiunculam hanc, gratiā claritatis.

§. I. Argumenta eorum, qui negant Arnestum pro Authore Marialis Libri habendum esse.

A Junt r. magnam in hoc *Mariali Libro*, & *Narratione illa* mira-

Littera 1667. 24. Junij.

miraculi, quam moriens dictavit, styli divestitatem apparere; *Marialem* Librum vivaci genio, & stylo lætiore ac latiore scriptum; *visionis narrationem* ad sæculi illius genium inclinatam, humilem ac simplicem esse.

Secundò, nunquam in Antiquitate auditum, ejusmodi librum ab *Arnesto* conscriptum prodijisse; & cur ei tribuatur, cujus nomen non præferat?

Tertiò, eundem Librum (quamvis etiam sine auctoris nomine) in *Bibliothecis Belgicis* inveniri, idque nostræ Societatis Patres indicasse. Suspiciari igitur se dicunt: librum ex Gallia ab *Arnesto* in Bohemiam allatum, eo mortuo ad Canonicos Regulares *Glacium*; inde donatum Dynastis *Rosenbergicis* à Præposito *Glacensi*, *Trebonam* ad extremum pervenisse. Hæc ferè summa est omnium earum rationum, quibus permoti à communi sententia discessere. Ego, libro sæpe lecto, plures etiam adversus *Arnestum* causas adferri posse video: nam *Gallicis* rerum appellationibus aliquando utitur Author, ut cum de *Salimca* loquitur; commendat à pulchritudine *Parisiensem B. Virginis Ecclesiam*, præfertque *Beluacensibus & Rhemensibus*; probat *JESVM* in utero Matris conceptum, *claustralem* esse factum, & velut *parvum Novitium* in virgineo claustro latere. Quod postremum, Ordini alicui religioso adscriptum authorem videtur ostendere.

c. 11.

Ibid.

E. 103.

Etsi Arnestus
Marialis au-
thor nõ fuit.
set, nihil e-
jus derogat
sanctitati.

Ego ut, quod sentio, semel exponam: ingenuè fateor, neque ex agentium, neque ex negantium parte, videre me ullum tam potens argumenti genus, cui contradici non possit, quòdque *Arnestum* manifestò demonstret Authorem, multòque etiam minus probet Authorem non esse. Sed neque, hac in re *Arnesti sanctitas*, tot jam antè documentis probata, vertitur; eas tamen adferam conjecturas, ut non iniquo judici facilè, si non certitudinem, certè suspicionem tutam satis de *Arnesto* auctore, sperem facere posse; atque inprimis, quæ objecta modò sunt, tentabo refellere.

§. 2. Superiorum Argumentorum confutatio.

NAm quod de *styli diversitate* dicitur, leve id quidem omnino videtur, & debile: aliter enim laudationem, aliter humiles preces, & confessionem criminis scribimus; stylus res, non res stylum sequuntur; adde quod Laudes Beatissimæ Matris ab *Arnesto* fortasse florente ætate in Gallia, in primo honorum cursu, in summi Pontificis Aula, quæ etiam languentia & jacentia ingenia potest & solet excitare, aut primis Pontificatus Annis elucubrata fuerunt; at *Narratio visionis*, sene jam *Arnesto* & moriente, ab intermortuis ejus vocibus, aut gemitu potiùs, excepta est. Quis tum verba quærat & eligat, cum de vita res est? vel ætas ipsa quantum deterere de florido dicendi genere, & addere judicio solet? Notavit id ante me pridem in *Tacito* prudentissimo Scriptore *I. Lipsius*, vir prudentiâ & scientiâ magnus: nam *historias Taciti* floridas, diffusas, ac velut uno canali fluentes, *Annales* contra siccos authoris ætate, contractosque videmus; id quod de seipso *Lipsius* alibi fatetur: nam quæ juvenis scripsit, *ad Ciceronem*; quæ senex, *ad Senecam* curtosque illos Scriptores, accedunt. *Est sua*, ait *Quintilianus*, *etiam studijs infantia*; adducitque *Domitij Afri* exemplum, quem, olim Romani fori Principem, cum senex diceret, ridebant & deserebant auditores; *quare*, ait *Quintilianus*, *antequam in has ætatis insidias deveniat, senex Orator, receptui canat, & ad portum integrâ nave perveniat*. Quod si *Arnesti* ipsius stylum conferamus; quis non videt ab eadem diversitate styli *Arnesti* quoque *Statuta* oppugnari? quæ tamen ab eo edita & scripta mille testimonijs constat. Nam ea ab hac morientis narratione longiùs, quàm homo sanus ab ægroto & moriente distant. Ruit deinde omne argumentum, si dicimus (ut multi mecum sentiunt) narrationem ab *Arnesto Latine* scriptam nomine, sed *Bohemice* ad Concionem inprimis vulgatam, in latinum deinde sermonem translata; vide ea quæ *L. 1. C. 6.* sunt allata.

Diversitas
styli læpe in
eodem Au-
thore nota-
tur.

*Tras. ad lib. 1.
histor. Taciti.*

*Lips. pref. ad
Libros variar.
lection.*

*Quintil. lib. 1.
Insti. C. 1. &
lib. 12, C. 25.*

In Notis.

E e e.

Ab.

Ab Antiquitate (id enim alterum objiciebatur) nihil ea de re nobis traditum, nemo mirabitur, quisquis eorum temporum negligentiam, *Arnesti* item humilitatem, latendique studium cogitavit, quo uno omnia argumenta possunt deleri; nam si latere voluit, quis prodidisset? neq; tamen Scriptores negant, etsi universim omnia, nihil speciatim expresserint. *Dubravius* Olomucensis Episcopus multa scripsisse *Arnestum* innuit, idque ipsum vitæ Scriptor, aliique certatim indicant. Quis longam illam de *sanctarum Reliquiarum cultu ac veneratione* tractationem ab *Arnesto* prodijisse suspicari poterat? neque vitæ Scriptor id tradidit, & cæteri siluere; *Lupacius* unus, inter Manuscripta versatus egregiè, nominavit Authorem. *Statuta* ipsa *Arnesti* pulcherrima latebant, nisi *Pontanus*, Decanus Pragensis Ecclesiæ, tribus Exemplaribus eruta typis edidisset. Et sanè in rebus antiquis difficilis est probatio: Bibliothecas adi, & nega hunc vel illum Libri, quem videris, authorem (de minùs celebri Scriptor loquor) equidem etsi maximè vellem, tamen tibi ex antiquitate evidenter authorem probare non possem.

In Belgio exemplar aliquod haberi quis miretur? à *Canonico ad monachos Regularibus*, ut respondet *R. P. Georgius Crugerius*, ob communia religionis, scientiæ, & virtutis studia Belgio illatus est liber. Quàm sæpe nos ipsi in Bibliothecis manuscriptos libros vidimus, & mirati sumus, qui *Coloniam*, *Herbipolim*, *Hamburgum*, in *Italiam*, *Belgium*, *Galliam*, atque etiam *Daniam* & *Angliam* pertinebant! *Pragenses* certè Libri, bello nupero translati, nunc forsitan in *Suecia* leguntur.

Cur Gallicis vocibus Marialis auctor utatur? *C. 8. Marialis & Cap. 55. & L. 100.* Jam illud quoque de *Gallicis appellationibus & vocibus* facile decutimus; paucissimas enim, & vix tres hujusmodi appellationes invenias; & quamvis *Gallicè* loqueretur, quid mirum? in Aula Summorum Pontificum, qui eo sæculo ex *Gallis* forè legabantur, vixerat, *Galliam* sæpius peragrârat, *Avenionem* in suis & *Cæsaris Caroli* negotijs Legatus toties adierat, in illius Aula (*Caroli*) versabatur, qui, in *Gallia* educatus, Gallos amabat, atque ex *Gallorum* Regum sanguine Conjugem primam in Matrimonio habebat.

habebat. Erant denique tum *Gallica in Aulis secula*, Gallici mo-
res placebant, vocibus Gallicis omnia resonabant. Quòd verò
de Parisina *Domine Nostra* Ecclesia scripsit, quam omnibus alijs
per Galliam præfert, exempli instar, nihilque amplius habet:
non secus ac si quis (etiam qui Italiam non vidit) diceret: mul-
tas præstantes in Italia Ecclesias reperiri, sed unam Vaticanam,
omnibus eminere; ita à DEI Matre omnes filias hominum pub-
ehritudine superari. Deinde si tam levi conjecturâ duceris, eâ-
dem operâ *Anglum* authorem efficies, qui Londinum commen-
dârit, & *Anglos Richardum de S. Victore & Hugonem* maximis
semper laudibus prosequatur.

C. 150

C. 19. Marial.

C. 140. C. 150.

Ad id, quòd DEI filium *claustralem*, utque loquitur, *Celli-
tam* facit, facile respondetur, tum argumenti similitudine, tum
amoenissimi ingenij mobilitate perductum, ut id probaret: cum
enim toties Ecclesiam canentem audiret: *Clastrum MARIE*
Virginis subijisse DEUM; & *Marris clausulâ* contineri: quid
propius ingenioso Antistiti occurrere potuit, quàm JESVM in
claustrum venientem, parvum, ut vocat, Novitium fuisse? Quam-
quam, cum *Arnestus* Ordinum Sacrorum peritissimus haberetur,
cum Jura calluerit, cum tot Cœnobîa condiderit, atq; etiam
Religiosam vitam amplecti sæpius cogitârit, quis eum tam igna-
rum fuisse existimet, ut neque quid *Clastrum*, quid *Professio*, ne-
que quid *Capitulum* sit, intelligeret?

§. 3. Arnestus Libri Marialis Au- thor affirmatur.

HActenus, quæ adversus *Arnestum* obijci possunt; in qua
sententia diu me quoque fuisse, aut dubitasse, dissimulare
non possum. At ubi librum semel atque iterum diligenter evol-
vi, socijs etiam ad laborem assumtis, si vel minimum lucis radi-
um videre possemus, unde agnosceremus authorem; auditis de-
nique tot Lectoribus, meque ipso in consilium adhibito, mutavi
sententiam, cœpique credere *Arnesti* ingenio sinè dubio *Mariale*

E e e 2

debe-

- I. Crag. in Pul-
veribus sacris
Regni Bohem.
ult. Iunii.
Tonner Notii in
C. 3. Vestigij
Bohemis.
Colleg. Prag.
in Dedic. Ma-
riali ad Ferd.
III. Cas. Aug.
memor. deberi. Nam 1. si *numerare Senatum*, ut veteri verbo dicam, placet, *pars hec major videtur*, & *authoritate præstantior*. Quanta in R. P. *Georgio Fero* antiquitatis omnis scientia! quanta, & quam cauta R. P. *Georgij Crugery* in historijs diligentia! quanta R. P. *Ioannis Tonner* rapiditas! hi omnes *Arnesto* librum adscripserunt. Jam verò *universum Pragense S. I. Collegium*, tum *Regius Bibliothecarius*, tum ipse *Cæsar*, hanc partem sequuntur, & sequebantur: *ad quem aliam*, ait Collegium S. J. Pragense, *Ernestus noster in terras, Bohemiãq; suam, in prole redivivus, properaret avidius, quam ad Ferdinandum Ernestum?* & post: *Ernesti liber, non pietatis minus, quam recondita sapientia famã clarissimi Pragensis Antistitis, perenne illius in Virginem amoris monumentum, &c.*
- II. Qui primi aquam effodiunt, aut thesaurum inveniunt, venas & originem inspexisse, quippe propinqui, optimè videntur. At Inventores hujus thesauri, primique & felicissimi repertores, omnes uno ore, unâque sententiã *Arnesto* tribuerunt: solèntque primis illis, veritas nominum cum rebus inventis, nescio quomodo potentiùs insinuari.
- III. Illud quoque non de nihilo videtur: quòd in ejus manuscripti Codicis initio *Arnesti* insignia spectarentur, & *Vita* descripta legeretur, idque bono exemplo ætate Majorum, nostrâq; fieri solet, ut quis demum ille Scriptor fuerit, Lectores ante omnia doceantur. Neque certè tam ambitiosus *Arnestus* fuit, ut Libris, quos in usu ipse habebat, sua Insignia tanto artificio juberet appingi; adde inauratos umbilicos, sericea fila, pretiosum ex holoserico involucrum, ac cætera, quæ sinè dubio post mortem primùm, unâ cum *vita* *Elogio* in auctoris *Arnesti* honorem *Canonici Regulares* autographo addiderunt, æternæ memoria elegantia consulentes.
- IV. Addunt etiam & affirmant ij, qui *Glacense Archivum*, & in eo quædam manu *Arnesti* propriã scripta viderunt, simulque *correctionis* in *Mariali* libro characterem spectârunt (quo etiam in numero ipse sum) affirmant, inquam, utroque collato characterè, *manum se VEN. Arnesti* agnoscere, nihilque eâ re certius esse.

esse. Nimirum amanuensem correxerat *Arnestus*, debebat, subtrahebat, quædam etiam adijciebat (quod ego ipse memini me in M.S. *Marialis Codice* observasse) jam quis credat alieno in libro tantum sibi authoritatis *Arnestum* assumere voluisse? pugnat hæc audacia cum infinita, ut ita dicam, ejus viri humilitate, neq; id ego unquam mihi persuaserim, malimque characterem *Arnesti* negare, quàm audaciam hanc in *Arnesto* fateri. Potentia certè sunt hæc argumenta; quibus par nullum, adversa pars unquam poterit adferre; vel hoc unum, quod attuli modò, satisfacit humanæ prudentiæ tantam antiquitatem, & *Arnesti* latere cupientis humilitatem cogitanti. Sed plures etiam conjecturas habemus.

Accedit illud, quòd *Arnestus* sua *visionis*, etsi obscuram, sapientibus tamen satis apertam *Mariali Libro* facit mentionem: Si, ait quodam loco, *aspectus Reguli, sive Basilisci, tantam habet virtutem malitia, ut interficiat hominem; cur non dicam Beatissime Virginis oculos tanta esse virtutis & gratia, ut suo aspectu vivificet animam, vel ad vitam resuscitet hominem? ideo toties nos misereri & exules ad ipsam suspiramus gementes & flentes, atq; dicentes: Eja ergo advocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos converte! Reflectat animum Lector, ad *Arnesti*, quod cantari in perpetuum instituit, *Salve Regina*: nam sub eo *DEI Mater* sese avertit, & eo precante verbis illis: Eja ergo *Advocata nostra*, &c. ad poenitentem conversa, respexit.*

Inveniuntur quædam in *Libro Mariali* sententiæ stylo *Arnesti* prorsus congruentes; talis est illa ex *Statutis*: non potest esse *Pastoris excusatio, si lupus oves comedit, & Pastor nescit*. In *Mariali* prorsus ad hunc stylum: cum speciale aliquid à *Pastore* queritur, ignominiosum est, si tunc querat, discere, quomodo debeat enodare.

Amor ipse, quo erga *DEI Matrem* ferebatur *Arnestus*, suspicionem facit. An credibile est, tam doctum & sanctum *Præfulem*, qui plura scripserit, nihil de *Virgine* annotasse, cum sæpe post mediam noctem, & quotidie post lectum auditumve *Sacrum*, de ea, ut vitæ *Scriptor* loquitur, meditaretur, & postea morosis accentibus ruminaret? Hanc meditationem suam occultissimi

V.

C. 107.

VI.

Statuta Arnes-
nesti in Reg.
Juris, in fin.

C. 16.

VII.

mè in *Mariali* ipse expressit: *MARIA*, inquit, dicitur *ager*: *Marth. 13.* & *Proverb. 31.* In hoc agro bonum est, inquit, meditari, sicut faciebat ille *S. Patriarcha Isaac. Gen. 23.*

VIII.

Cap. d. C. 4
C. 27. C. 111.
& C. 159.

Utitur sæpe *Sequentijs* & *Prosis*, ut illa sæcula vocabant, *Pragenſi Eccleſiæ* uſitatis, quas ipſe more *Episcoporum* cum *Canonis* canebat; nam ea tempora id ferebant. *Plurimæ* hujusmodi *Sequentiæ* poſſent adferri, quas cum antiquo *Pragenſi Miſſali* & *Breviario* concordare animadverti: *Confortatum eſt cor Virginis, &c. Mitrit ad Virginem, &c. Dum parit & gaudet, cantant Cæli agmina laudes, &c. Cantamus.*

IX.

C. 125 & c.

De *Sanctorum Reliquijs* glorioſè loqui ſolet, fuitque hoc *Arneſto* peculiare ſcribendi argumentum, ut antè notavi:

X.

C. 62. C. 101.

Hoc etiam obſervatur, *Regem Galliæ* nunquam nominâſſe, ſed *Imperatorem* ſæpius. Cujus etiam divitias laudat; quod neque in *Ludovicum Bavarum*, neque in *Henricum* eâ ætate quadrare potuit, ſed omnium optimè in *Carolus IV.* divitijs, ut ſciamus, affluentem.

XI.

C. 7.

In *Titulo Capituli de Stella*, ait: ejus proprietates optimè applicari poſſe (in concione) *Beatiffimæ Virgini*, vel *S. Joannis Baptiſtæ*, vel *S. Auguſtino*. Mihi probabile eſt, *Arneſtum*, dum hæc ſcriberet, *Glacium* præ oculis habuiſſe; hæc enim tria feſta *Glacij* maximè celebra. Nam in primis *Beatiffimæ Virginis erat Templum*; in *Monte S. Auguſtini*, quos fundarat, habitabant *Canonici*; ſub monte *S. Joannes Baptiſta Melitenſium*, apud quos ſibi ſepulchrum elegerat. Adeoque nihil eo argumento *Concionatoribus* aptius poterat inveniri.

XII.

C. 22.

Turres amâſſe *Arneſtum* ex ejus ædificationibus conſtat, & pridem oſtendi; eaſdem amavit in libro, quotiesque nomen *Turris* occurrit, laudavit; quodque ampliùs eſt, dum *Sanctitatis Turrim* eleganter deſcribit, inter alia ex ea *Turri Clypeum*, aut *vexillum pro Martyribus* rubrum ſuſpedit, in quo *Leonem*, *Bohemix* inſigne, depinxit.

XIII.

Privatum & *Religioſum* aliquem (ut duo illi, tresve putant) fuiſſe nunquam inducar, ut credam: magnâ nimis libertate.

tate in Præsules & Canonicos invehitur, quod vix auderet Regularis, aut Monachus. *Valles pinguiſſima*, ait quodam loco, *sunt Beata Virginis Præbendales Ecclesia*, in quarum vertice interdum *sunt Superbi, ebrj, &c.* Amorem Nepotum in Prælatis dirissimè exagitat.

Credo etiam, si certæ alicui Religioni adscriptus fuisset, non dissimulaturum, quin aliquando *S. Pater Augustinus, S. Pater Franciscus, &c.* aliudve simile verbum, aut Regularis aliqua disciplina nota, temere, scribenti excideret.

Apparet plurimas terras hominem peragrâsse, quod homini privato & Religioso non congruit satis; at *Arneſtus* & juvenis, & postea Legatus *πολύτροπος*.

Qui mores hominum multorum vidit & urbes.

Mare ad Hispaniam nominat de *marroë*; Londinum commendat, sæpe Gallia mentionem facit: apud Venetos SS. reliquias recenset, &c.

Quod autem, nè semel quidè, *Bohemiâ* nominârît, id fortasse cum latere vellet, deditâ operâ prætermisit. Quædam tamen scintilla patriæ, licet præſerit, obſistunt: vocat *floridum Pascha*, quod Bohemi *floridam Dominicam* vocant; ait *Beatissimam Virginem* esse similem agro, qui interdum intus plenus est auro & gemmis, & extra frugibus & arboribus; id vel in Bohemia videre *Arneſtus* potuit, & *Caroli Caesaris* ævo magnis laboribus in agris lapides pretiosi quærebantur, & inveniebantur; ait in domibus ancillam *omnibus capita lavare solere*: id apud veteres Bohemos usitatissimum; In Templis *fenestras* esse historijs Sanctorum depictas: id Majoribus nostris, velut magnum in Sacris splendorem, *Aneas Sylvius* attribuit, nosque ipsi in vetustissimis templis videmus; quin adè *Arneſtus* in templorum fenestris sese pingebat ante Divam flectentem, ut vitæ Scriptor narravit.

Chymica deinde scientia, in qua se mirè versatum Author ostendit, ab instituto Religioso aliquantùm abhorreere videtur; magisque convenire *Prælato*, quem nescio quos thesauros invenisse jactavit *Antiquitas*.

Tem-

XVIII.

C. 112.

C. 110.

XIX.

Templa, quæ *Arneſtus* erexit, omnia Beatiffimæ Virginis honori dedicavit. In hanc ſententiam in libro *Mariali*: *mone- mur*, ait, *per Templum (quod eſt B. Virgo) omnia Tempa materia- lia in honorem B. Virginis conſtructa diligere & honorare.* Et ali- bi: *Pleriq; in Religionibus omnes Eccleſia in honorem Virginis con- ſtruuntur.*

Conſtat ad extremum, *VEN. Arneſtum S. Ioanni Baptiſta, tum Ioanni Evangelifta, ac tandem S. Mariæ Magdalena*, deditiſ- ſimum ſemper fuiſſe: (cuius rei argumento ad ſepulchrum ſuum *Glacij*, ſacris eorum diebus, *Pietancias*, ut vocabant, fieri juſſit) idem in eos amor in *Pſalterio B. V. paſſim* elucet, nam ex omnibus Sanctis hos Divos delicatiùs ſemper nominat, nullumque alium, præter hos, & *S. Auguſtinum*, præfixis in eorum laudem titulis, honoravit. De *S. Ioanne Baptiſta* vide titulum C. 7. De *Evange- liſta* Caput 49. *Mariam verò Magdalenam* toto ſermone 27. dilaudavit.

*Ariſtoteles in
Problem.*

Hæc ſunt, quæ pro parte affirmante Libro toto, & ſæpius diligenter perlecto, veſtigijs omnibus, ſicubi Author ſe proderet, anxie examinatis, adduci potuerunt; liberam tamen Lectori, utrum velit, ſentiendi poteſtatem, meâ bonâ gratiâ, relinquo. Librum hunc, niſi composuit, familiariffimum certè habuit *Arneſtus*; nimirum affectu in DEI Matrem incenſus, omnia in amo- ris ſui pabulum rapiebat, ut *flamma major trahit minorem*: Ego, quod ſenſi attuli, ſi quis obniti & pugnare viribus velit, *nos talem conſuetudinem non habemus*. Neque iſta, licet alteri tribuantur, *Arneſto* quidquam auferre poſſunt, quem ſua in cælum merita vocaverunt. Quantos in Eccleſia DEI, & quàm ſanctos Præſules habemus, quorum monimenta ingenij Antiquitas amiſit, aut non habuit? Exempla, librorum loco, nobis reliquerunt, & la- borem pulcherrimum immortalia geſta ſcribendi; *Mariali* non eget, qui ipſe *Marialis* totus, & *MARIE* à puero conſecratus fuit. Quòd ſi tamen poſt tot præjudicia, argumenta, & conje- cturas, quibus ſatis tutò humana prudentia niti poteſt, hæc Libri partâ poſſeſſione *Arneſtum* detrudere, & aliud ſequi cuipiam
pla-

placet, isque alium sibi nominari petit, habeo velut secundarum Partium Authorem, qui, cum ab *Arnesto* discessero, satis videtur idoneus. Is est *Ioannes I. Glacensis Præpositus*, *Raudnicio* Glacium ad eam dignitatem ab *Arnesto* vocatus, de quo vetus Manuscriptum: *Ioannes est nomen primi Præpositi Glacensis, qui rexit ab A. 1350. usq; ad 83. nam A. D. 1382. viam universæ Carnis ingressus est. Hic fuit vir litteratura magna, & *** utiliter rem gloriosam super Psalms collegit, quam collecturam appellavit Plectrum, & proprijs manibus conscripsit in duobus voluminibus, &c. Item Epistolas B. Pauli ad Romanos, &c.* Notandum, in M. S. hiatum esse post illa verba: *litteratura magna*; suspicorque legendum: hic fuit vir litteraturæ magnæ, & *Jubilum* (vel quid simile) ad *Virginem gloriosam super Psalms collegit, quam collecturam appellavit Plectrum*. Quid si etiam loco *Jubili Psalterium* fuisset? nam liber *Marialis Psalms* habet numerum, & super *Psalms* collectus dici posset. Quid si etiam rudis manus, ex contractione vocis *Psalterium*, *Plectrum* fecisset? Hæc ita olim suspicabar, sed imbecilla omnia sunt præ *Arnesto*. Deinde si *Plectrum* appellatum fuisse *Mariale* contendas, autoritate Manuscriptorum obruëris, in quibus disertissimè hunc tantùm libri titulum invenies: *Psalterium de Laudibus Beatissima Virginis, sive expositio Nominum Beatissima Virginis*. Cur verò, nè semel quidem toto libro *Plectrum* nominavit Author, id quod sine dubio faciendum fuit, si eum titulum Libro suo dedisset? denique ex Præfatione ipsa apparet, *Psalterium* hunc librum esse vocatum: *Invenies, ait Author, quasi quendam chorum citharadorum citharizantium citharis suis laudes MARIE, ut sit Psalterium jucundum cum cithara; ut quemadmodum Psalterium Davidis laudes Christi, ita in hac cithara Laudes Virginis decantarentur.* Sed neq; ex *Psalterio Plectrum* fieri potuit tam facilè, duòque Manuscripta ipse vidi, quæ clarè non *Psalterium*, sed *Plectrum* à Joanne Præposito Beatæ Virgini dedicatum affirmant; adde tot argumenta pro *Arnesto* pugnantia; & cur tandem *Ioannes Præpositus, Arnesto* posterior, libro suo Præsulis insignia appingere voluisset?

Chron. Glac
Monasterij
M. S.

412 DE VITA VENERABILIS ARNESTI LIB. IV.
set? Ego ad Lectorum iudicium provoco! perinde interim ha-
bebo, quamcunque pronunciarint sententiam.

Omnia Capi-
ta in Arnesti
libro incho-
antur à voce
MARIA.

Observandum hoc quoque venit: In primis, etsi audacter
satis Typographi Pragenses Libro nomen MARIALIS imposue-
rint (cùm authoritatem non haberent) tamen id non abs re, &
iudicio fecisse videri, cùm omnia Libri Capita à MARIÆ sacro
nomine inchoentur, ideoque MARIÆ appellarunt. II. gravis
est Typographorum error, quòd Capita 151. fecerint, cùm nu-
merum Psalmorum tenere Author voluerit, ut ex præfatione
animadvertitur. Errore igitur accidit, ut Capiti centesimo qua-
dragesimo secundo, per oscitantiam, numerum 143. addiderint;
unde in reliqua Capita protractus est error. III. Et illud qui-
dam curiosi monuere, Præfationem ad Librum hunc non videri
factam, cùm, præter alia, disertè scribat Author: *Præfatio in
Salutationem Angelicam.* Sed videlicet egregiè viri optimi fal-
luntur; neque diligenter satis Præfationem examinasse viden-
tur: *Arnestus* enim Psalmos, & titulos rerum creatarum, &
dictiones, quæ in Angelica Salutatione leguntur, comparavit,
proditque ex omnibus, ut ibidem notat, promissus ille numerus
150. adeoque *Annunciationi Virginis*, seu Salutationis Angelicæ
honori totus ille scribitur Liber. Quod ipsum mirificè senten-
tiam nostram de Authore *Arnesto* confirmat: nam *VEN. Præ-
sul* die Annunciationis MARIÆ natus, ut ex *Procopio*, *Lupacio*
constat; hanc diem omni vitâ (quasi in gratiam MARIÆ geni-
tus) præ cæteris omnibus colebat; huic *Annunciationi Virgi-
neæ* magnificum Glacij Templum in monte condiderat, illudque
A. 1349. eodem in Virginis festo *proprijs manibus* (ut ait M. S.)
consecrârat, ejus denique honori, in solitudine Glacensi præci-
puè, Librum à se scriptum, dedicârat.

Haftenus de Libri *Marialis* Authore disputatio; in qua di-
ligentiæ alicujus meæ Lectores, ut spero, testes habebo.

Fabu-